

Sucesiuni transfrontaliere (de bază)

PROIECT: ÎMBUNĂTĂȚIREA APLICĂRII REGULAMENTELOR UE ÎN MATERIA DREPTULUI FAMILIEI ȘI A SUCESEIUNILOR

Aceasta publicație a fost realizată cu suportul financiar al programului Civil Justice 2014-2020 al Uniunii Europene.

Aceasta publicație a fost realizată cu suportul financiar al programului Civil Justice 2014-2020 al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații este în responsabilitatea ERA și nu reflectă opinia Comisiei Europene.

Sucesiuni cu elemente de extraneitate

Studiul de caz nr. 3 - nivel de bază

Cazul lui Mike și al lui Waleska

Dl. Mike Palmann este un consultant german în domeniul restructurărilor care s-a născut în anul 1962. El are doi copii majori rezultați dintr-o primă căsătorie, care a fost desfăcută în anul 2008. Fiul acestuia, Jan, locuiește în Praga, unde practică avocatura. Fiica sa, Julia, locuiește la Berlin, unde lucrează în calitate de consultant în domeniul relațiilor publice. După o carieră îndelungată în cadrul unuia dintre marii jucători de pe piață, Mike și-a creat propria sa firmă de consultanță, specializată în domeniul sănătății și științelor vieții.

În 2012, Mike s-a căsătorit cu Waleska, cetățean polonez, pe care a întâlnit-o pe parcursul deplasărilor sale frecvente în Polonia. Cuplul s-a stabilit în Poznan, unde Mike a cumpărat o casă folosind o parte substanțială din economiile sale. Din acel moment, Mike și Waleska au trăit în această casă. Mike lucrează în mare parte a timpului pentru clienții săi germani. A început să caute noi clienți în Polonia, însă nu a avut foarte mult succes în această direcție .

În ianuarie 2017, Mike și Waleska s-au despărțit. Programul încărcat de lucru al lui Mike a tensionat relația dintre soți. După separare, Mike se întoarce în Germania, iar Waleska rămâne în casa pe care o dețin în Poznan. Mike s-a stabilit la Berlin pentru a se afla în apropierea fiicei sale și a nepotului și continuă să lucreze în calitate de consultant în restructurări, concentrându-se cu precădere pe sectorul de sănătate din Germania. Mike a renunțat la ideea de a mai găsi noi clienți în Polonia.

Mike moare în luna iunie 2017 pe parcursul unei excursii montane în Franța, la scurt timp după depunerea actelor de divorț în fața unei instanțe din Germania.

Cu toate acestea nu are mijloacele financiare necesare pentru a o achiziționa, Waleska nu are nici o intenție să părăsească casa din Poznan. După câteva runde de discuții cu Jan și Julia, Waleska realizează că trebuie să introducă acțiune în instanță pentru a obține o hotărâre judecătorească în favoarea ei.

Întrebarea 1

Waleska introduce acțiune în fața unei judecătorești din Germania, solicitând emiterea unei hotărâri judecătorești privind drepturile pe care le poate pretinde în legătură cu casa. Se aplică Regulamentul privind succesiunile?

Întrebarea 2

Instanța din Germania are competența de a judeca o cerere introdusă de Waleska cu privire la moștenirea lui Mike?

Întrebarea 3

*Cum ar trebui instanța să stabilească dacă locuința situată în Poznan face parte din **patrimoniul lui Mike**?*

Întrebarea 4

Care este legea care se aplică succesiunii lui Mike?

Întrebarea 5 - scenariu alternativ

Luați în considerare următorul scenariu alternativ: atunci când se mută în Polonia pentru a locui împreună cu Waleska, Mike începe să își extindă baza sa de clienți pentru a include și companii care își au sediul în Polonia. Are parte de destul de mult succes în această direcție și după câteva luni, ajunge să își petreacă mare parte a timpului lucrând pentru clienți polonezi. Viața profesională a lui Mike, însă, îi afectează în mod serios relația cu Waleska. Pentru a reflecta la viitorul relației lor, Mike și Waleska se decid pe parcursul primelor săptămâni ale anului 2017 să petreacă timpul separat unul de celălalt.

Mike se mută la Frankfurt an der Oder, de unde continuă să lucreze în marea parte a timpului pentru clienții săi polonezi. Mike moare într-un accident de circulație în iunie 2017, cu puțin timp înainte de momentul la care el și Waleska urmau să își reconsidere relația. Toate celelalte elemente ale cazului inițial rămân identice. Care este legea care se aplică succesiunii lui Mike?

Întrebarea 6 - scenariu alternativ

Luați în considerare următorul scenariu alternativ: pe parcursul unui sfârșit de săptămână pe care îl petrec împreună în sudul Poloniei, cu ocazia primei lor aniversări, Mike redactează o scrisoare către Waleska în care indică faptul că, în eventualitatea în care moare, dorește ca, indiferent de ce s-ar întâmpla cu relația lor, Waleska să aibă dreptul de a locui în casa din Poznan atât timp cât ea va dori acest lucru, fără să trebuiască să plătească nimic. Scrisoarea a fost redactată pe o hârtie cu antetul hotelului în care stăteau Mike și Waleska. Mike a semnat scrisoarea astfel: „Cu dragoste, Mike” și i-a dat originalul lui Waleska, păstrând o copie pentru propria arhivă. Waleska prezintă scrisoarea în instanță, argumentând faptul că aceasta constituie un testament valabil. Pot Jan și Iulia să conteste valabilitatea testamentului, argumentând că nu se conformează cu cerințele din dreptul german? Toate celelalte elemente ale cazului inițial rămân identice.

Întrebarea 7

Porniți de presupunerea că testamentul redactat de Mike este valabil. Schimbă acesta situația lui Waleska?

Întrebarea 8

Întorceți-vă la cazul inițial și faceți abstracție de scenariile alternative propuse în întrebările 5 și 6. Porniți de la prezumția că instanța din Germania, în aplicarea legii poloneze, pentru a stabili dacă Waleska poate pretinde a avea drepturi cu privire la casă și în aplicarea legii germane la succesiunea lui Mike, decide că Jan și Julia trebuie să fie considerați împreună cu Waleska ca fiind proprietarii casei aflate în Poznan.

8.1 Pot Jan și Julia să obțină un Certificat european de moștenitor (CEM) din partea instanței pentru a-și exercita drepturile în Polonia?

8.2. Pot autoritățile poloneze să refuze punerea în aplicare a CEM, argumentând că, atât timp cât persoana decedată își avea reședința obișnuită în Polonia atunci când a murit, autoritățile din Germania nu au competența de a emite un CEM?

Întrebarea 1

Waleska introduce acțiune în fața unei judecătoriai din Germania, solicitând o hotărâre judecătorească privind drepturile pe care poate pretinde în legătură cu casa. Se aplică Regulamentul privind succesiunea ?

Metodologie

Pasul 1. Identificați care este aspectul de drept internațional privat aflat în discuție aici .

Pasul 2. Identificați sursele juridice relevante din dreptul internațional și al UE.

Pasul 3. Verificați domeniul de aplicare al textelor juridice din dreptul internațional și al UE, și în cazul în care sunt mai multe astfel de texte, relația dintre acestea.

Pasul 4. Identificați regula corectă și aplicați-o în acest caz.

Prima întrebare care trebuie abordată este legată de identificarea regulilor relevante. Uniunea Europeană a adoptat un Regulament care abordează în mod specific cazurile de succesiune cu elemente de extraneitate: Regulamentul 650/2012¹.

Ca parte a dreptului european, Regulamentul privind succesiunile are prioritate în fața prevederilor legii naționale în ceea ce privește aspectele legate de succesiuni cu elemente de extraneitate. Prin urmare, nu se poate face nici o referire la regulile naționale atunci când se examinează diversele probleme care pot apărea în cadrul unei succesiuni cu elemente de extraneitate.

Fiecare Regulament adoptat ca parte a spațiului comun european de justiție are un domeniu specific de aplicare. Ca primă etapă în rezolvarea unei cauze, este importantă verificarea faptului că un anumit Regulament este aplicabil în mod adecvat conflictului analizat.

Domeniul de aplicare al Regulamentului privind succesiunile este determinat printr-un număr de întrebări preliminare, mai exact:

- Dacă respectiva cauză implică *elemente de extraneitate* suficient de importante ;
- Dacă faptele respective fac obiectul sferei de aplicare a Regulamentului;
- Dacă faptele respective se regăsesc în sfera de aplicare geografică a Regulamentului;
- Dacă faptele respective se regăsesc în sfera de aplicare temporală a Regulamentului.

- **Elementele de extraneitate**

Cu toate că acest aspect nu a fost încă confirmat de CJUE, aplicarea Regulamentului privind succesiunile necesită ca respectivul conflict juridic să prezintă elemente de extraneitate. Nu există o definiție precisă a acestei cerințe. O succesiune ar putea căpăta un element de extraneitate în diverse cazuri precum:

- Atunci când defunctul avea o altă cetățenie decât cea a statului în care își avea reședința obișnuită ;

¹ Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor, OJ L 201/07 din 27 iulie 2012.

- Atunci când defunctul deținea bunuri în alt stat decât cel în care își avea reședința obișnuită; nu contează dacă aceste bunuri reprezintă o parte substanțială din patrimoniul defunctului;
- Atunci când unii dintre moștenitori sau ceilalți beneficiari ai succesiunii s-au stabilit pe teritoriul altui stat decât cel în care își avea reședința obișnuită defunctul.

Există și alte situații în care o succesiune ar putea prezenta o dimensiune trans-frontalieră.

- **Obiectul domeniului de aplicare**

În conformitate cu Articolul 1, Regulamentul se aplică „patrimoniului defuncților”. Acesta este un domeniu de aplicare larg, care este clarificat ulterior în Considerentul 9 al Preambulului.

Unele aspecte care ar putea fi legate de succesiunea unei persoane sunt, însă, excluse din sfera de aplicare a Regulamentului. O excepție notabilă în acest sens o reprezintă chestiunile fiscale. Regulamentul nu își propune să înlocuiască regulile fiscale aplicabile în cazul succesiunilor în cadrul fiecărui stat membru în parte.

Alte chestiuni care sunt excluse în mod expres din obiectul sferei de aplicare sunt cele referitoare la statutul persoanelor fizice și relațiile de familie, capacitatea juridică a persoanelor, aspectele referitoare la dispariția sau absența unei persoane fizice și aspectele referitoare la regimul matrimonial.

Aceste chestiuni trebuie abordate folosind regulile relevante din dreptul internațional privat. Aceste reguli se pot regăsi uneori și în celelalte regulamente ale UE de drept internațional privat. Așa stau lucrurile în cazul aspectelor legate de regimul matrimonial (cel puțin după data de 29 ianuarie 2019).² Majoritatea chestiunilor care nu sunt reglementate prin Regulamentul privind succesiunile trebuie să fie abordate utilizând regulile relevante de drept internațional privat ale statului membru unde a fost deschisă respectiva succesiune. Astfel se poate ajunge la situația în care aceeași problemă este abordată diferit, în funcție de statul membru pe teritoriul căruia se abordează respectiva chestiune.

Atunci când analizăm diferitele excluderi formulate de la obiectul domeniului de aplicare al Regulamentului, trebuie să acordăm o atenție deosebită Articolului 23. Articolul 23 prezintă o serie de chestiuni care sunt tratate ca supunându-se legii aplicabile succesiunii respective. Prin urmare, Articolul 23 poate oferi liniile directoare cu privire la ceea ce trebuie înțeles ca încadrându-se în conceptul de „succesiune”.

- **Domeniul de aplicare geografică**

Regulamentul privind succesiunile a fost adoptat de Uniunea Europeană. Acesta este în vigoare numai în statele membre – cu mențiunea că trei state membre nu sunt obligate să respecte Regulamentul, aceste fiind Danemarca, Marea Britanei și Irlanda. Faptul că aceste trei state membre nu sunt obligate să respecte Regulamentul nu înseamnă ca acesta nu poate fi aplicat în legătură cu succesiunea unui cetățean al unuia dintre aceste trei țări, sau în cazul în care defunctul și-a avut reședința obișnuită sau a deținut bunuri pe teritoriul uneia dintre cele trei țări.

Regulamentul nu are forță obligatorie în relația cu Danemarca, Marea Britanie și Irlanda. Acest lucru presupune că autoritățile acestor țări nu sunt obligate să aplice Regulamentul atunci când au de-a face cu o succesiune de elemente de extraneitate. Acest lucru presupune, de asemenea, ca de fiecare dată când Regulamentul face trimitere la aplicarea legii uneia dintre aceste țări, autoritățile statului membru care se confruntă cu o cauză de succesiune cu elemente de extraneitate ar trebui să ia în considerare că legea aplicabilă este aceea a unui stat terț. Ca o consecință a acestui fapt, poate fi declanșat mecanismul de „retrimitere” (Articolul 34). Mai mult decât atât, dacă defunctul își avea reședința obișnuită în Danemarca, Marea Britanie sau Irlanda, poate fi declanșată o regulă suplimentară privind jurisdicția, care investeste cu competență instanțele statului membru pe teritoriul căruia se află bunurile defunctului (Articolul 10).

Regulamentul își propune să faciliteze „funcționarea corespunzătoare a pieței interne... prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care se confruntă în prezent cu dificultăți în exercitarea propriilor drepturi în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate.” (Considerentul 7, Preambul) Prin urmare, regulamentul are o dimensiune europeană clară .

Regulamentul privind succesiunile nu include o regulă specifică care să abordeze domeniul său de aplicare geografică, așa cum o fac alte Regulamente³. Prin urmare nu există un element unic care să realizeze legătura necesară cu Uniunea Europeană, prin care să se asigure aplicabilitatea Regulamentului.

Pentru ca Regulamentul să devină aplicabil, trebuie făcută o referire la regulile de aplicare a competenței, adică Articolele de la 4 la 10. Din momentul în care se constată că autoritățile unui stat membru sunt competente, se aplică Regulamentul. Prin urmare, trebuie verificat în primul rând dacă Regulamentul conferă competența autorităților unui stat membru .

În orice caz, nu este relevantă cetățenia defunctului. Aplicarea Regulamentului nu se restrânge la succesiunile cetățenilor statului membru.

În mod similar, Regulamentul se poate aplica chiar și în cazul în care succesiunea include bunuri aflate pe teritoriul unor țări terțe state.

- **Domeniul de aplicare temporală**

În conformitate cu Articolul 83, Regulamentul se aplică „succesiunilor persoanelor care au decedat la data de 17 august 2015 sau după data respectivă.”

Dacă defunctul a decedat înaintea acestei date limită, Regulamentul nu poate fi aplicat. Acest lucru înseamnă ca notarii și autoritățile care au de-a face cu succesiuni implicând elemente de extraneitate vor continua să aplice regulile naționale de drept internațional privat în domeniul succesiunilor și în următorii câțiva ani. Nu este posibil ca notarul sau moștenitorii defunctului să opteze pentru aplicarea Regulamentului.

Dacă defunctul a decedat la data de sau după data de 17 august 2015, Regulamentul privind succesiunile este pe deplin aplicabil. Acesta înlocuiește în întregime regulile naționale de drept internațional privat.

Articolul 83 introduce o serie de reguli suplimentare care fac posibilă luarea în considerare a prevederilor Regulamentului în ceea ce privește alegerile făcute de defunct înainte de data limită de 17 august 2015. Prin urmare, este posibilă referirea la Regulamente chiar dacă chestiunea dezbătută se referă la un testament sau o altă dispoziție adoptată înainte de respectiva dată .

3 Vezi, spre exemplu, Articolele de la 4 la 6 ale Regulamentului Brussels Ia.

Răspunsul la întrebarea 1:

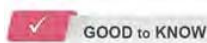
În acest caz, întrebarea ridicată se încadrează în mod direct în sfera de aplicare a Regulamentului. Mike a decedat după ce Regulamentul a intrat în vigoare și a devenit aplicabil. Mai mult decât atât, chestiunile în discuție vizează în mod clar aspecte legate de succesiune, așa cum sunt acestea definite în Articolul 23 și clarificate în Considerentul 9. În cele din urmă, chestiunea este înfățișată pe rolul instanței unui stat membru care este obligat să respecte Regulamentul. Faptul că Mike, cetățean german, a decedat la momentul în care locuia în Germania, nu împiedică aplicarea Regulamentului. Mike a locuit în două state membre diferite. El este căsătorit cu un cetățean al altui stat membru și deține bunuri pe teritoriul respectivului stat membru. Succesiunea sa prezintă, prin urmare, suficiente elemente de extraneitate.

Întrebarea 2

Instanța din Germania are competența de a judeca o cerere introdusă de Waleska cu privire la moștenirea lui Mike?

Regulamentul privind succesiunile include reguli care definesc momentul în care instanțele unui stat membru devin competente. Aceste reguli se pot regăsi în Articolele de la 4 la 19 ale Regulamentului.

Regula de bază acordă competență instanțelor statului membru pe teritoriu căruia defunctul își avea reședința obișnuită înainte de deces (Art. 4.) Alte reguli fac posibilă ca alte state membre, în afara celui în care se afla ultima reședință obișnuită a defunctului, să își exercite competența în materie succesorală.

Regulamentul privind succesiunile - Regulile de acordare a competenței

• Reședința obișnuită (Art. 4) → competența asupra întregului patrimoniu

- Evaluată la momentul survenirii decesului
- Este relevantă numai dacă aceasta se află pe teritoriul unui stat membru
- Dacă defunctul a ales legea aplicabilă: părțile implicate pot alege instanța statului membru a cărui lege a fost indicată de defunct (Art. 5)
- Localizarea bunurilor (Art 10)
- Numai dacă reședința obișnuită a defunctului se află pe teritoriul unui terț stat
- Dacă defunctul avea cetățenia unui stat membru: acesta are competența de a decide în privința întregului patrimoniu
- Dacă defunctul nu avea cetățenia unui stat membru: acesta are competența de a decide asupra bunurilor din patrimoniu aflate pe teritoriul său dacă defunctul își avusese reședința obișnuită în statul respectiv, în ultimii 5 ani.

În această cauză, Mike a decedat după ce s-a mutat din Poznan și a revenit în Germania. El s-a stabilit în Germania și și-a concentrat activitatea în mod exclusiv asupra clienților germani. Având în vedere că Mike nu se pare că și-ar fi exercitat opțiunea privind legea aplicabilă, singura posibilitate pentru ca instanțele germane să stabilească dacă sunt competente este Articolul 4, care face posibil ca instanțele statului membru unde defunctul își avea reședința obișnuită să preia competența asupra întregului patrimoniu.

Regulamentul nu oferă o definiție a conceptului de „reședință obișnuită”. Unele îndrumări în acest sens se pot regăsi în considerentele la Preambul (Considerentele 23 și 24). Rețineți faptul nu există o certitudine cu privire la efectele juridice ale considerentelor incluse în Preambulul unui Regulament.

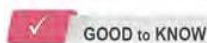
Atunci când a avut de-a face cu alte Regulamente de drept internațional privat, CJUE a făcut referire la considerente (vezi, de exemplu, în legătură cu Regulamentul UE privind insolvența, CJUE, 20 octombrie 2011, *Interedil Srl v Fallimento Interedil Srl, Intesa Gestione Crediti SpA*, Cauza C-396/09, alin. 47).

Considerentul 23

Pentru a stabili reședința obișnuită, autoritatea care se ocupă de succesiune ar trebui să efectueze o evaluare de ansamblu a circumstanțelor vieții defunctului în cursul anilor anteriori decesului său și la momentul decesului, luând în considerare toate elementele de fapt relevante, în special durata și regularitatea prezenței defunctului în statul vizat, precum și condițiile și motivele acestei prezențe. Reședința obișnuită astfel stabilită ar trebui să demonstreze o legătură apropiată și stabilă cu statul în chestiune, luând în considerare obiectivele specifice ale prezentului Regulament.”

Considerentul 24

În anumite cazuri poate fi dificil de stabilit reședința obișnuită a defunctului. Un astfel de caz poate apărea, în special, atunci când defunctul a plecat din motive profesionale sau economice să trăiască și să lucreze într-un alt stat, uneori pentru o perioadă lungă, dar a menținut o legătură strânsă și stabilă cu statul de origine. Într-un astfel de caz, s-ar putea considera, în funcție de circumstanțele cazului, că defunctul își are încă reședința obișnuită în statul său de origine în care s-a aflat centrul de interes al familiei sale și și-a desfășurat viața socială. Alte cazuri complexe pot apărea și atunci când defunctul a trăit alternativ în mai multe state sau a călătorit dintr-un stat în altul fără a se fi stabilit permanent într-un anumit stat. În cazul în care defunctul era cetățean al unuia dintre statele respective sau își avea toate bunurile principale în unul dintre acele state, cetățenia sa sau locul unde sunt situate bunurile sale ar putea constitui un factor special în evaluarea de ansamblu a tuturor circumstanțelor de fapt.”

Conceptul de reședință obișnuită este folosit în multe regulamente în materia dreptului civil internațional. Majoritatea acestor regulamente nu o perioadă

minimă de timp în care o persoană a avut reședința într-un anumit stat pentru a fi considerată ca având reședința obișnuită în acel stat. În consecință, este posibil ca, în anumite situații, să se considere că o persoană care locuiește o perioadă scurtă de timp într-o țară are reședința obișnuită în țara respectivă. Singura excepție se găsește în Regulamentul Bruxelles IIa: art. 3 alin. (1) lit. (a) prevede că instanțele de judecată din statul membru în care reclamantul își are reședința obișnuită au competență în cauză, în cazul în care reclamantul a fost resortisant al aceluși stat cel puțin un an înainte de formularea acțiunii în justiție. Această perioadă poate fi redusă la șase luni, dacă reclamantul este cetățean al respectivului stat membru.

Regulamentul nu cuprinde o cauză de exceptare care să permită instanțelor de judecată să se abată de la aplicarea normală a art. 4, așa cum este cazul atunci când se stabilește legea aplicabilă într-o cauză (vezi art. 21 alin. (2)).

Răspuns 2:

În cauză, Mike a decis să locuiască la Berlin, după ce s-a despărțit de Waleska. Nu a renunțat la locul de muncă din Germania, chiar și în perioada în care a locuit în Polonia. A ales să locuiască la Berlin, pentru a fi aproape de fiica și nepoata sa. A formulat acțiunea de divorț în Germania. Aceste elemente, coroborate cu împrejurările că Mike este cetățean german și că singura legătură pe care o mai are cu Polonia este proprietatea pe care o deține acolo, indică faptul că Germania este țara în care Mike și-a stabilit reședința obișnuită. În general, instanțele de judecată germane au competența

de a judeca acțiunea. Care anume este instanța competentă, este o chestiune care trebuie stabilită în temeiul procedurii civile germane.

Regulile privind competența cuprinse în Regulament se aplică doar „instanțelor de judecată”. Acest concept este definit în art. 3 alin. (2) din Regulament. Întrucât statele membre au latitudinea de a defini atribuțiile și competența instituțiilor care decid în materie succesorală (vezi Considerentul 20), sarcina de a inventaria bunurile defunctului și de a le distribui beneficiarilor poate fi alocată unor diverse autorități. În unele state membre, această misiune revine instanțelor de judecată. În altele, autoritățile administrative sunt chemate să îndeplinească această misiune. În multe state membre, notarii au rolul de a ajuta și îndeplinirea formalităților, odată deschisă succesiunea. Notarul poate îndeplini aceste sarcini la cererea beneficiarilor sau poate fi desemnat în acest scop de o instanță de judecată. Cu toate că, în majoritatea statelor membre, notarii nu au competențele instanței de judecată în îndeplinirea acestei funcții, situația este diferită în unele state membre (Considerentul 21). Aceasta este situația în Ungaria, Republica Cehă și Republica Slovacia, unde notarii publici exercită funcții judiciare în procedurile succesoriale. Așadar, în aceste țări, notarii sunt supuși regulilor în materie de competență.

Întrebarea 3

Cum ar trebui instanța să stabilească dacă imobilul din Poznan face parte din patrimoniul succesoral al lui Mike?

Mike și Waleska au fost căsătoriți. Înainte de aborda chestiunea patrimoniului lui Mike, trebuie stabilit cu exactitate care sunt bunurile care fac parte din acest patrimoniu. Asta înseamnă a se stabili dacă bunurile deținute de defunct erau proprietatea sa exclusivă sau erau în proprietate comună cu soțul supraviețuitor. Întrucât, în unele sisteme juridice, căsătoria poate produce efecte directe asupra relațiilor patrimoniale dintre soți, este mai întâi necesar să se stabilească modul în care trebuie abordate aceste relații.

UE a adoptat două regulamente care au ca obiect relațiile patrimoniale dintre soți și parteneri⁴. Totuși, aceste regulamente se aplică doară soților căsătoriți ori partenerilor înregistrați pe sau după data de 29 ianuarie 2019 (art. 69).

În cazul soților căsătoriți înainte de 29 ianuarie 2019, se aplică doar normele de drept internațional privat cuprinse în dreptul intern. Aceste norme diferă: în unele state membre, soții pot alege legea aplicabilă relației lor. În alte state membre, o astfel de alegere nu este posibilă sau se poate face doar în favoare anumitor legi. În afară de posibilitatea de a alege, legile care guvernează relațiile patrimoniale dintre soți diferă și ele: în unele state membre, se aplică legea statului al căror cetățeni sunt ambii soți. În alte state membre, soții se supun legii din statul în care au avut prima reședință obișnuită după căsătorie.

Care este legea aplicabilă în cauze matrimoniale cu elemente de extraneitate în 2017?

Dacă nu există posibilitatea de a alege legea aplicabilă:

- i) Cetățenia ambilor soți (*de exemplu*. D, IT, E)
- ii) Prima reședință comună a soților (*de exemplu*. BEL, NL, FR, LX)
- iii) Reședința comună actuală (*de exemplu*. CH)
- iv) Modificare implicită sau explicită (*de exemplu*. Convenția de la Haga 1978)

Dacă soții au ales legea aplicabilă:

- i) Alegerea legii este posibilă (*de exemplu* FR, NL, BEL)
- ii) Alegere dintre mai multe opțiuni, o singură lege (*de exemplu*, BEL, DE, IT)
- iii) Alegere dintre mai multe opțiuni, alegere unică sau parțială (*de exemplu*, Convenția de la Haga 1978)
- iv) Există posibilitatea alegerii (*de exemplu*, GR)

Întrucât întrebarea se referă la o instanță de judecată germană, aceasta va aplica normele de drept internațional privat cuprinse în dreptul intern pentru a stabili care este legea aplicabilă regimului matrimonial al lui Mike și al Waleskăi.

⁴ Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale (OJ L183/1 din 8 iulie 2016) și Regulamentul (UE) 2016/1104 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate (OJ L 183/30 din 8 iulie 2016)

Norma aplicabilă din dreptul internațional privat german (art. 14 și 15 EGBGB – Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch) prevede că (în cazul în care soții nu aleg și nu au naționalitate comună) regimul matrimonial al soților este guvernat de legea statului în care au avut ultima reședință comună, cu condiția ca unul dintre soți să continue să aibă reședința obișnuită în respectivul stat.

Aplicând acest standard, cel mai probabil, trebuie aplicată *legea poloneză*, întrucât soții au locuit împreună în Polonia, iar Waleska continuă să locuiască acolo.

Legea poloneză prevede că, în cazul în care soții nu au optat pentru alt regim, regimul aplicabil este cel al comunității de bunuri (art. 31 1964 din Codul familiei și tutelei din 1964 – Lege din 23 aprilie 1964, cu modificările ulterioare).

Notă pentru formator: puteți cere participanților să indice care este legea care s-ar aplica relațiilor patrimoniale dintre Mike și Waleska în cazul în care ar deveni aplicabile normele de drept privat internațional din statul membru din care provin.

Răspuns Q3:

În speță, legea poloneză guvernează relațiile patrimoniale dintre soți. În consecință, este necesar să se stabilească dacă, în temeiul legii poloneze, Waleska are drepturi de proprietate asupra casei din Poznan.

Întrebarea 4

Care este legea care se aplică în cazul succesiunii lui Mike?

În conformitate cu art. 21 din Regulamentul privind succesiunile, succesiunea unei persoane este guvernată de legea statului în care a avut ultima reședință obișnuită.

La întrebarea 2, am discutat unde a avut Mike reședința obișnuită înainte de deces. Am concluzionat că Mike a avut reședința obișnuită în Germania. În consecință, în cazul succesiunii sale se aplică *legea germană*.

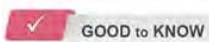
Nu este întotdeauna ușor să se obțină informații cu privire la normele de drept succesoral dintr-o țară străină. Pe lângă sursele tradiționale pe care le găsim în unele biblioteci de drept, cum ar fi tratate de drept succesoral comparativ (vezi de exemplu Louis Garb & John Wood, *International Succession*, 4th ed., OUP, 992 p. și CAE-IRENE-CNUE, *Les successions en Europe. Le droit national de 42 pays européens*, 2016), instrumentele online ne pot oferi indicii utile cu privire la normele de drept din anumite state.

În UE, două platforme online oferă acces la dreptul succesoral din mai multe state:

- i) CNUE a înființat o platformă care cuprinde informații cu privire la dreptul celor 22 de state membre (www.successions-europe.eu)
- ii) Portul European E-Justice oferă acces la informații fundamentale în materie de drept succesoral din 26 de state membre (https://e-justice.europa.eu/content_successions-166-en.do).
- iii) Instanța de judecată poate apela și la Rețeaua judiciară europeană pentru a obține informații cu privire la dreptul din alte state membre. Pentru a găsi judecători din alte state membre ale UE, judecătorii pot apela la punctele de contact: <https://e-justice.europa.eu/contactPoint.do>.

Regulamentul în materia succesiunilor introduce o nuanță importantă cu privire la aplicarea legii din statul în care defunctul a avut ultima reședință obișnuită. Art. 21 alin. (2) din Regulament permite abaterea de la rezultatul normal, în cazul în care succesiunea prezintă o legătură evident mai puternică cu normele de drept din alt stat.

Considerentul 25 oferă lămuriri suplimentare cu privire la aplicarea acestei **clauze de exceptare**. Conform acestui considerent, clauza de exceptare poate fi aplicată atunci când „defunctul s-a mutat în statul reședinței sale obișnuite destul de recent înainte de deces, iar toate circumstanțele cazului indică faptul că acesta avea în mod evident o legătură mai strânsă cu un alt stat”. În conformitate cu Considerentul 25, „Totuși, nu ar trebui să se recurgă la utilizarea legăturii celei mai strânse în mod evident drept factor de legătură subsidiar ori de câte ori se dovedește complicată stabilirea reședinței obișnuite a defunctului în momentul decesului.”

Regulamentul în materia succesiunilor nu este singurul care cuprinde o clauză de exceptare. Regulamentele Roma I (art. 4 alin. [3]) și Rome II (art. 4 alin.

[3]) cuprind și ele clauze de exceptare. Cu privire la clauza de exceptare prevăzută în Regulamentul Roma I, CJUE a arătat că nu este necesar să se verifice mai întâi dacă legea declarată ca fiind aplicabilă prezintă o legătură strânsă cu situația din cauză. Mai degrabă, judecătorul poate verifica de îndată dacă există o relație mai strânsă cu altă țară. Rămâne de văzut dacă CJUE va extinde această interpretare mai degrabă liberală a clauzei de exceptare la Regulamentul în materia succesiunii (CJUE, 6 octombrie 2009, *Intercontainer Interfrigo SC (ICF) v Balkenende Oosthuizen BV*, Cauza C-133/08).

În speță, este improbabil să se poată aplica clauza de exceptare. Mike s-a mutat în Germania și s-a stabilit acolo. A lucrat întotdeauna în Germania, iar fiica sa locuiește în Germania. Singura legătură rămasă cu Polonia constă în faptul că deține o proprietate imobiliară în această țară. Este dificil de imaginat că Mike a păstrat o legătură în mod evident mai strânsă cu Polonia.

Răspuns 4:

În cauză, în cazul succesiunii lui Mike se aplică legea germană, întrucât Mike a avut reședința obișnuită în Germania. Ca atare, este necesar să se examineze în lumina legii germane dacă Waleska are dreptul de a formula pretenții asupra patrimoniului succesoral al lui Mike. Faptul că imobilul este situat în Polonia nu are nicio relevanță atunci când se stabilește dacă Waleska poate formula pretenții cu privire la imobil.

Întrebarea 5 – scenariu alternativ

Analizați următorul scenariu alternativ: atunci când s-a mutat în Polonia pentru a conviețui cu Waleska, Mike a început să-și extindă baza de clienți, incluzând companii cu sediul în Polonia. A avut succes și, după câteva luni, își petrecea majoritatea timpului lucrând pentru clienți din Polonia. Pe de altă parte, obiceiurile profesionale ale lui Mike au condus la deteriorarea gravă a relației sale cu Waleska. Pentru a putea să reflecteze asupra viitorului relației lor, în primele săptămâni ale anului 2017, Mike și Waleska au decis să „ia o pauză”. Mike s-a mutat la Frankfurt an der Oder, de unde a continuat să lucreze mai ales pentru clienții săi din Polonia. Cu puțin înainte de data la care el și Waleska urmau să-și reanalizeze relația, Mike a decedat într-un accident rutier. Toate celelalte împrejurări ale cauzei rămân neschimbate. Care este legea care se aplică succesiunii lui Mike?

În acest scenariu alternativ, situația este mai puțin clară: Mike s-a mutat în Germania, dar era vorba de o pauză, de o întrerupere temporară a relației. Părțile conveniseră să încerce să reia relația la un moment dat ulterior. În timp ce a continuat să lucreze pentru clienți polonezi, Mike nu a mai locuit în Polonia. De asemenea, nu exista nicio certitudine că Mike și Waleska aveau să-și reia viața în comun în Polonia. În acest caz, este mai dificil să se stabilească unde a avut Mike ultima reședință obișnuită.

Este important de observat că, în conformitate cu Regulamentul în materia succesiunilor, o persoană poate avea o singură reședință obișnuită. Poate fi dificil de localizat această reședință obișnuită, dar această dificultate nu trebuie folosită ca argument nici pentru a evita identificarea reședinței obișnuite, nici pentru a concluziona că defunctul a avut mai multe reședințe obișnuite.

Clauza de exceptare prevăzută la art. 21 alin. (2) din Regulamentul în materia succesiunilor poate oferi o soluție. Dacă presupunem că, la momentul decesului, reședința obișnuită a lui Mike se găsea în Germania, putem declanșa clauza de exceptare, argumentând că Mike a păstrat legături puternice cu Polonia, dată fiind intenția sa de a reveni în Polonia după „pauză”, împrejurarea că a continuat să lucreze mai ales în Polonia, precum și împrejurarea că a ales să se stabilească la frontiera dintre Germania și Polonia.

Răspuns 5:

În acest scenariu alternativ, în cazul succesiunii lui Mike se aplică legea germană, întrucât Mike se mutase în Germania de câteva luni și nu este sigur că ar fi reluat relația cu Waleska, cândva, în viitor. Clauza de exceptare poate oferi posibilitatea de a aplica legea poloneză. În consecință, este necesar să se examineze dacă, în lumina legii germane, Waleska poate formula pretenții asupra patrimoniului succesoral al lui Mike.

Întrebarea 6 – scenariu alternativ

Analizați următorul scenariu alternativ: în timpul unui week-end pe care l-au petrecut împreună în sudul Poloniei cu ocazia primei lor aniversări, Mike i-a scris Waleska o scrisoare în care arată că, dacă ar deceda, ar dori ca, indiferent de soarta relației lor, Waleska să aibă dreptul să locuiască în casa din Poznan atât timp cât va dori, fără să trebuiască să plătească nimic. Scrisoarea a fost redactată pe hârtie cu antetul hotelului la care au stat Mike și Waleska. Mike a semnat scrisoarea astfel: „Cu dragoste, Mike” și i-a dat Waleskăi originalul, păstrând o copie în arhiva personală. Waleska prezintă scrisoarea în instanță, susținând că aceasta reprezintă un testament valid. Contestă May Jan și Julia validitatea testamentului, susținând că nu îndeplinește condițiile cerute de legea germană? Toate celelalte împrejurări ale cauzei rămân neschimbate.

Mike a lăsat un testament pe care Waleska intenționează să îl invoce. Testamentul a fost redactat cu ajutorul unui jurist. Este necesar să se soluționeze întrebarea cu privire la validitatea acestuia.

Pentru a stabili dacă testamentul este valid, este mai întâi necesar să se verifice dacă îndeplinește condițiile de formă. Aceste condiții sunt prevăzute de Convenția de la Haga din 1961, (Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictul de legi în materia formei dispozițiilor testamentare). Această convenție este în vigoare în 42 de state, printre care Germania și Polonia. Convenția de la Haga din 1961 are la bază principiul că libertatea de a testa trebuie extinsă la maxim.

Art. 75 alin. (1) din Regulament prevede că această Convenție are prioritate asupra Regulamentului. În consecință, Convenția din 1961 se aplică în cazul în care succesiunea este dezbătută în Germania sau Polonia. În cazul în care Convenția nu este ratificată, se vor aplica prevederile art. 27 din Regulament cu privire la condițiile de formă ale testamentelor și ale testamentelor conjunctive. Art. 27 preia diferitele prevederi ale Convenției din 1961, astfel încât între cele două texte juridice nu există diferențe substanțiale.

Când este un testament valid, în condițiile Convenției de la Haga din 1961?

Convenția nu prevede aplicarea unei singure legi și nici nu impune o anumită formă a testamentului, ci prevede că un testament este valid dacă îndeplinește una din mai multe condiții alternative. Astfel, testamentul este valid dacă îndeplinește condițiile de formă stabilite prin:

- i) legea locului în care fost redactat testamentul sau
- ii) legea statului de cetățenie al testatorului, fie în momentul testării, fie în momentul decesului sau
- iii) legea locului în care testatorul a avut domiciliul, fie la momentul în care a făcut dispoziția, fie în momentul decesului sau
- iv) legea locului în unde testatorul și-a avut reședința obișnuită, fie la momentul în care a făcut dispoziția, fie în momentul decesului sau
- v) în materia bunurilor imobile, legea locului în care sunt situate acestea.

În cauză, la aplicarea prevederilor Convenției de la Haga din 1961, este necesar să se țină cont de legea *germană* (țara de cetățenie a testatorului) și de legea *poloneză* (unde a fost redactat testamentul și unde testatorul își avea reședința obișnuită la momentul redactării).

Petru a afla care sunt condițiile de validitate a unui testament în dreptul polonez sau german, putem accesa resursele online menționate mai sus (vezi Întrebarea 4).

În conformitate cu legea poloneză sau germană, un testament este valid dacă este în întregime scris de mâna testatorului și este semnat și datat de acesta (§ 2247 BGB și art. 949 din Codul Civil polonez).

Sub rezerva unei analize mai aprofundate în lumina dreptului german și polonez, se pare că testamentul lui Mike este valid.

Răspuns Q6:

În cauză, în aplicarea prevederilor Convenției de la Haga din 1961, ajungem la concluzia că testamentul este valid, întrucât respectă condițiile de formă prevăzute de legea poloneză și de cea germană.

Întrebarea 7

Presupuneți că testamentul lui Mike este valid. Acest fapt modifică situația Waleskăi?

Am văzut deja că testamentul este valid în formă. În continuare, trebuie să se examineze dacă existența testamentului condiționează legea aplicabilă și, în consecință, drepturile Waleskăi.

Regulamentul cuprinde prevederi specifice cu privire la testamente și alte dispoziții pentru cauză de moarte privind bunurile. Și aceste prevederi au la bază reședința obișnuită a defunctului. Cu toate acestea, există două diferențe importante, atunci când comparăm art. 24 din Regulament cu norma principală (i.e. aplicarea legii statului în care defunctul avea reședința obișnuită - art. 4):

- Prima diferență este că trebuie stabilit unde a fost reședința obișnuită nu la data decesului, ci la data redactării testamentului (sau a altei dispoziții pentru cauză de moarte). În consecință, este necesar să luăm în considerare acest moment și să stabilim locul în care testatorul avea reședința obișnuită;
- A doua diferență este că legea din statul în care testatorul avea reședința obișnuită la momentul redactării testamentului nu elimină întru-totul aplicabilitatea legii din statul în care defunctul a avut ultima reședință obișnuită. Această primă lege este relevantă doar pentru a stabili „admisibilitatea” testamentului și dacă acesta îndeplinește „condițiile de fond” pentru validitate.

GOOD to KNOW

Art. 26 definește noțiunea de „condiții de fond”. Acest concept cuprinde următoarele elemente:

- capacitatea persoanei care întocmește dispoziția pentru cauză de moarte de a întocmi o astfel de dispoziție;
- cauzele speciale care împiedică persoana care întocmește dispoziția să dispună în beneficiul anumitor persoane sau care împiedică o persoană să primească bunuri succesoriale de la persoana care întocmește dispoziția;
- admisibilitatea reprezentării în vederea întocmirii unei dispoziții pentru cauză de moarte;
- interpretarea dispoziției;
- dolul, violența, eroarea și oricare alte aspecte referitoare la consimțământul sau la intenția persoanei care întocmește dispoziția.

În cauză, atunci când a redactat scrisoarea dresată Walenskăi, Mike era resortisant în Polonia. Ca atare, pentru a stabili dacă testamentul este admisibil și îndeplinește condițiile de fond, trebuie apelat la legea poloneză. Astfel, art. 24 conduce la aplicare unei alte legi decât cea prevăzută de norma principală stabilită la art. 21.

Aplicarea art. 24 înseamnă că aceeași succesiune va fi guvernată de mai multe legi. Aceasta este o excepție importantă de la principiul stabilit de Regulament, principiu conform căruia o singură lege trebuie să guverneze o succesiune. Într-adevăr, Considerentul 37 din Regulament arată că legea aplicabilă în materia succesiunilor „ar trebui să reglementeze succesiunea în ansamblul său, adică totalitatea bunurilor care fac parte din patrimoniul succesoral, indiferent de natura acestora și indiferent dacă ele sunt situate într-un alt stat membru sau într-un stat terț”. Mecanismul instituit de art. 24 poate conduce la situația în care aceeași succesiune este guvernată de mai multe legi.

GOOD to KNOW

Regulamentul prevede posibilitatea ca o persoană să aleagă legea care se aplică succesiunii sale (art. 22). Legea aleasă de testator guvernează întreaga sa succesiune. Atunci când un testament cuprinde o opțiune validă cu privire la o lege, legea aleasă se aplică întregii succesiuni. Cu alte cuvinte, patrimoniul succesoral nu este divizat. Nu este nici necesar, nici posibil să se aplice mecanismul specific prevăzut de art. 24.

Răspuns 7:

În cauză, existența unui testament are un impact asupra succesiunii:

- În principiu, succesiunea lui Mike rămâne guvernată de legea germană, întrucât, la data decesului, avea reședința obișnuită în Germania;
- Cu toate acestea, legea poloneză guvernează admisibilitatea testamentului și îndeplinirea condițiilor de fond de către acesta.

Cu alte cuvinte, dacă testamentul este admisibil și îndeplinește condițiile de fond în legea poloneză, instanța de judecată va ține cont de testament pentru a stabili pretențiile pe care Waleska le poate formula asupra patrimoniului succesoral al lui Mike.

Întrebarea 8

Revedeți împrejurările inițiale ale cauzei (ignorați scenariile alternative date la întrebările 5 și 6). Presupuneți că instanța germană, aplicând legea poloneză pentru a stabili dacă Waleska poate formula pretenții asupra casei și aplicând legea germană la succesiunea lui Mike, decide că Jan și Julia trebuie considerați, împreună cu Waleska, ca fiind proprietari ai casei din Poznan.

8.1 May Jan și Julia obțin un Certificat european de moștenitor din partea instanței, pentru a-și putea exercita drepturile în Polonia?

8.2. Pot autoritățile poloneze să refuze să pună în practică CEM, argumentând că, întrucât, la data decesului, defunctul avea reședința obișnuită în Polonia, autoritățile germane nu aveau competența de a emite un CEM?

Regulamentul în materia succesiunilor introduce un nou instrument: Certificatul european de moștenitor (CEM). CEM este un document emis de autoritățile dintr-un stat membru și care poate fi folosit în alt stat membru pentru a demonstra statutul și/sau drepturile unui moștenitor, legatari, executori testamentari sau administratori ai patrimoniului succesoral (art. 63).

- CEM este un sistem *opțional* (art. 62 alin. [2]). Folosirea CEM nu este obligatorie. Un moștenitor sau un legatar poate opta pentru folosirea unui alt sistem pentru a-și proba drepturile/statutul. Multe state membre au creat instrumente *ad hoc* prin care permit moștenitorilor și legatarilor să-și demonstreze drepturile. În conformitate cu principiul subsidiarității, cetățenii pot continua să opteze pentru aceste certificate.
- CEM este un instrument *uniform*: existența și efectele sale sunt în întregime guvernate de prevederile Regulamentului. La emiterea unui certificat sau în analizarea efectelor acestuia, autoritățile dintr-un stat membru trebuie doar să aibă în vedere Regulamentul, nu și dreptul național.
- Statele membre au libertatea de a decide care sunt autoritățile *care au competența* de a emite certificate europene de moștenitor în propriul sistem de drept. Unele state membre au alocat această atribuție instanțelor de judecată. În alte state membre, notarii sunt cei care au fost învestiți cu autoritatea de a emite certificate. Într-o altă serie de state membre, se aplică un sistem mixt, în care atât instanțele, cât și notarii pot emite certificate.
- Certificatul european de moștenitor poate fi emis doar *într-un format special (formular)* disponibil în toate limbile europene. Utilizarea formularului facilitează circulația formularului între statele membre.

Art. 69 din Regulament explică *efectele certificatului*. În esență, autoritățile din toate statele membre trebuie să dea credit informațiilor cuprinse în certificat cu privire la statutul și drepturile moștenitorilor și legatarilor. Considerentul 71 arată că, sub acest aspect, certificatul

„nu ar trebui să aibă forță executorie în sine, ci efect probatoriu, și ar trebui să se considere că certificatul dovedește în mod fidel elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice, precum condițiile de fond ale dispoziției pentru cauză de moarte”. Sunt incluse norme specifice pentru a proteja interesele legitime ale terților aflate în relații cu o parte ale cărei statut și drepturi sunt probate printr-un Certificat european.

- Certificatul nu circulă ca atare. Acesta rămâne la autoritatea care l-a emis. Părțile care doresc să se întemeieze pe CEM trebuie să solicite o copie certificată a acestuia. Termenul de valabilitate al copiilor certificate este de șase luni (art. 71 alin. [3]).

8.1. *Vor obține May Jan și Julia un Certificat european de moștenitor de la instanța de judecată?*

Fiecare stat membru are latitudinea de a decide care este autoritatea competentă pentru a emite Certificate europene de moștenitor. În acest sens, Considerentul 70 arată că: „Fiecare stat membru ar trebui să stabilească în legislația internă ce autorități ar trebui să fie competente să elibereze certificatul, și anume instanțele judecătorești, astfel cum sunt definite în sensul prezentului regulament, sau alte autorități competente în materie de succesiuni, de exemplu, notarii”.

Informațiile cu privire la notificările oficiale făcute de statele membre sunt disponibile pe Portalul european E-Justice (art. 78 alin. [1] lit. c)).

În **Germania**, competența de a emite CEM a fost acordată instanțelor de judecată locale („Amtsgericht”), cu excepția landului Baden-Württemberg, unde această competență a fost atribuită notarilor.

Înainte de emiterea CEM, autoritatea va verifica dacă are competență. În conformitate cu prevederile art. 64, o autoritate poate emite un CEM doar dacă are competență, în condițiile art. 4, 7, 10 sau 11 din Regulament.

În cauză, întrucât, în momentul decesului, Mike avea reședința obișnuită în Germania, instanțele de judecată germane au competența de a emite un CEM (art. 44).

Pentru a identifica instanța locală competentă, se aplică normele relevante de drept internațional privat ale statului membru în cauză.

8.2. *Pot autoritățile poloneze să pună la îndoială competența instanței germane care a emis CEM?*

În conformitate cu prevederile art. 69 alin. (1) din Regulament, „Certificatul produce efecte în fiecare stat membru fără a fi necesară nicio procedură specială.”

Regulamentul adoptă sistemul recunoașterii *de plano*: un Certificat european de moștenitor produce efecte în toate statele membre, fără a fi necesară verificarea prealabilă a certificatului de către o autoritate locală. Sub acest aspect, sistemul adoptat prin Regulament este identic cu cel adoptat pentru hotărârile judecătorești (art. 39 alin. [1] din Regulament).

Acest fapt înseamnă că, odată emis de autoritățile dintr-un stat membru, efectele unui CEM trebuie acceptate de îndată în toate celelalte state membre cărora li se aplică prevederile Regulamentului.

Spre deosebire de prevederile aplicabile în cazul hotărârilor judecătorești (art. 40), Regulamentul nu enumeră motivele de refuz al recunoașterii (cum ar fi încălcarea politicilor publice sau a drepturilor

pârâtului) care ar putea fi invocate în contestarea efectelor unui CEM.

În conformitate cu prevederile Regulamentului, recunoașterea CEM nu poate fi contestată de statul membru în care CEM este adus ca probă. Acest stat membru nu poate invoca o excepție legată de politicile sale publice sau alt obstacol pentru a nega efectul CEM. Același principiu se aplică cu privire la competența autorității care a emis CEM: competența nu poate fi contestată în statul membru în care CEM este folosit.

În același timp, Regulamentul prevede două posibilități de modificare, rectificare sau retragere a unui CEM. Aceste posibilități sunt aplicabile în statul membru în care a fost emis CEM, dar nu în cele în care CEM este folosit:

- Autoritatea emitentă are posibilitatea de a reanaliza un CEM emis. Poate face acest lucru în două situații: dacă se constată existența unei erori, autoritatea poate rectifica CEM. Dacă CEM cuprinde informații care nu corespund realității sau sunt eronate, autoritatea poate modifica sau retrage certificatul (art. 71).
- De asemenea, art. 72 prevede posibilitatea unor căi de atac în fașa unei instanțe de judecată din statul membru în care a fost emis CEM. Este posibil să se formuleze în instanță o cerere de anulare a deciziei prin care autoritatea emitentă a refuzat să modifice sau să retragă certificatul.

În toate aceste cauze, este de asemenea posibil să se solicite suspendarea efectelor unui certificat (art. 73).

Răspuns 8:

- Jan și Julia pot solicita instanței competente din Germania să emită un CEM;
- Autoritățile poloneze au obligația de a recunoaște CEM emis de o autoritate germană. Autoritățile poloneze nu pot contesta competența autorității emitente germane

